

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Antwerpen, Leerwijk

Titel

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem; Proefsleuven, Antwerpen, Leerwijk

Auteur

Robrecht Vanoverbeke en Ben Terryn

Opdrachtgever

Gezinszorg Villers vzw
Noorderlaan 147
2030 Antwerpen

Projectnummer

2015-190

Plaats en datum

Gent, december 2015

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 158
ISSN 2033-6898

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Bureauonderzoek.....	3
2.1	Landschappelijke en bodemkundige situering	3
2.1.1	Topografische situering	3
2.1.2	Geologie en landschap.....	4
2.1.3	Bodem	6
2.2	Historiek en cartografische bronnen.....	7
2.2.1	Historische situatie.....	7
2.2.2	Cartografische bronnen	9
2.2.3	Verstoringsen	13
2.3	Archeologische data	13
2.3.1	Centrale Archeologische Inventaris.....	13
2.4	Archeologische verwachting.....	15
3	Methode	16
3.1	Veldwerk	16
4	Resultaten.....	18
4.1	Bodem	18
4.2	Spoorbeschrijving en interpretatie.....	19
4.2.1	Algemeen.....	19
5	Besluit	22
5.1	Algemeen.....	22
5.2	Beantwoording onderzoeksvragen	22
5.3	Advies	23
6	Bibliografie	24
7	Lijst met figuren	25
8	Bijlagen	26
8.1	Lijsten	26
8.1.1	Sporenlijst.....	26
8.1.2	Fotolijst	26
8.2	Kaartmateriaal: grondplan	26
8.3	Digitale versie van het rapport, de bijlagen en het fotomateriaal	26

Technische fiche

Naam site:	Antwerpen, Leerwijk
Onderzoek:	Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, proefsleuven
Ligging:	Leerwijk 1 2030 Ekeren (Antwerpen)
Kadaster:	Afdeling 17, Sectie F, Percelen: 829P4
Coördinaten:	X: 152866,62 Y: 218871,92 (noordoosten van het terrein) X: 152833,03 Y: 218893,34 (noordwesten van het terrein) X: 152833,39 Y: 218819,36 (zuidoosten van het terrein) X: 1522799,81 Y: 218841,24 (zuidwesten van het terrein)
Opdrachtgever:	Gezinszorg Villers vzw Noorderlaan 147, 2030 Antwerpen
Uitvoerder:	BAAC Vlaanderen bvba
Projectcode BAAC:	2015-190
Projectleiding:	Robrecht Vanoverbeke
Vergunningsnummer:	2015-417
Naam aanvrager:	Robrecht Vanoverbeke
Terreinwerk:	Robrecht Vanoverbeke en Ben Terryn
Verwerking:	Robrecht Vanoverbeke en Ben Terryn
Wetenschappelijke begeleiding:	Anna Schryvers, Dienst Stadsarcheologie Antwerpen
Trajectbegeleiding:	Leendert van der Meij (Agentschap Onroerend Erfgoed Provincie Antwerpen)
Bewaarplaats archief:	BAAC Vlaanderen bvba (tijdelijk)
Grootte projectgebied:	1231 m ²
Grootte onderzochte oppervlakte:	600m ²
Termijn:	Veldwerk: 1 dag Uitwerking: 2 dagen
Reden van de ingreep:	De opdrachtgever plant de bouw van een opleidingscentrum met een grondoppervlakte groter dan 500 m ² .

Bijzondere voorwaarden:

Opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed

Archeologische verwachting:

In de nabijheid van het projectgebied zijn diverse archeologische sites gekend waarbij vondsten zijn aangetroffen uit de IJzertijd en Romeinse Tijd; met name de sites Hagelkruis, Schoonbroek, en Wilgenhoeve.

Wetenschappelijke vraagstelling:

De vraagstelling van het onderzoek, geformuleerd in de bijzondere voorwaarden, is gericht op de registratie van de nederzettingssite. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
 - Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Resultaten:

De prospectie met ingreep in de bodem leverde geen relevante archeologische sporen of structuren op. Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in totaal zestien sporen gedocumenteerd, beschreven en ingetekend. Op basis van de vulling en aflijning kunnen de sporen echter als recent of natuurlijk worden geïnterpreteerd. Er werden ook twee bodemprofielen gedocumenteerd. Hieruit werd duidelijk dat het terrein in een recent verleden met ca. 30-40cm werd opgehoogd. Toch werd er geen aanwijzingen gevonden voor de forse recente ophoging waarvan sprake was op het startoverleg.

Er wordt geadviseerd om het volledige plangebied, inclusief de zuidwestelijke zone, archeologisch vrij te geven. De geplande bouwwerken kunnen hier volgens BAAC Vlaanderen bvba zonder verder archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Bij de afbraak van het bestaande gebouw en de aanleg van de parking blijft wel de vondstmeldingsplicht behouden.

1 Inleiding

Naar aanleiding van een geplande nieuwbouw heeft BAAC Vlaanderen bvba in opdracht van Gezinszorg Villers vzw een archeologisch prospectie uitgevoerd aan de Leerwijk te Antwerpen. Op het terrein zal door de opdrachtgever een opleidingscentrum worden gerealiseerd. Dit gaat gepaard met graafwerken waardoor het bodemarchief zal verstoord worden. Eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek in de nabijheid van het plangebied heeft aangetoond dat er een kans bestaat op het aantreffen van archeologische resten.

Figuur 1: Situering onderzoeksgebied op orthofoto¹

In het kader van het 'archeologiedecreet' (decreet van de Vlaamse Regering 30 juni 1993, houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, inclusief de latere wijzigingen) en het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling.

In het licht van de bestaande wetgeving hebben de opdrachtgever en het Agentschap Onroerend Erfgoed beslist, eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de bouwwerken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Aangezien de grondoppervlakte van het projectgebied groter dan 500m² bedraagt, is een archeologisch prospectieonderzoek met ingreep in de bodem verplicht. Doel van dit onderzoek is een archeologische evaluatie en waardering van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten

¹ Geopunt, 2015.

wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

Het onderzoek werd uitgevoerd op 7 oktober 2015. Projectverantwoordelijke bij BAAC Vlaanderen bvba was Robrecht Vanoverbeke. Ben Terryn werkte mee aan het onderzoek. Contactpersoon bij de bevoegde overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed provincie Antwerpen, was Leendert van der Meij. De wetenschappelijke begeleiding was in handen van Anne Schryvers van de Dienst Stadsarcheologie Antwerpen. Contactpersoon bij de opdrachtgever Gezinszorg Villers vzw was Sonia Van den Branden.

Na dit inleidende hoofdstuk volgt een bureauonderzoek, met de gekende bodemkundige en archeologische gegevens betreffende het onderzoeksgebied en haar omgeving. Vervolgens wordt het proefsleuvenonderzoek besproken, waarbij de toegepaste methode wordt toegelicht en de resultaten gepresenteerd. Hieruit volgen een evaluatie en waardering van het onderzoeksterrein. Waarna tot slot een advies zal worden geformuleerd met betrekking tot eventueel vervolgonderzoek.

2 Bureauonderzoek

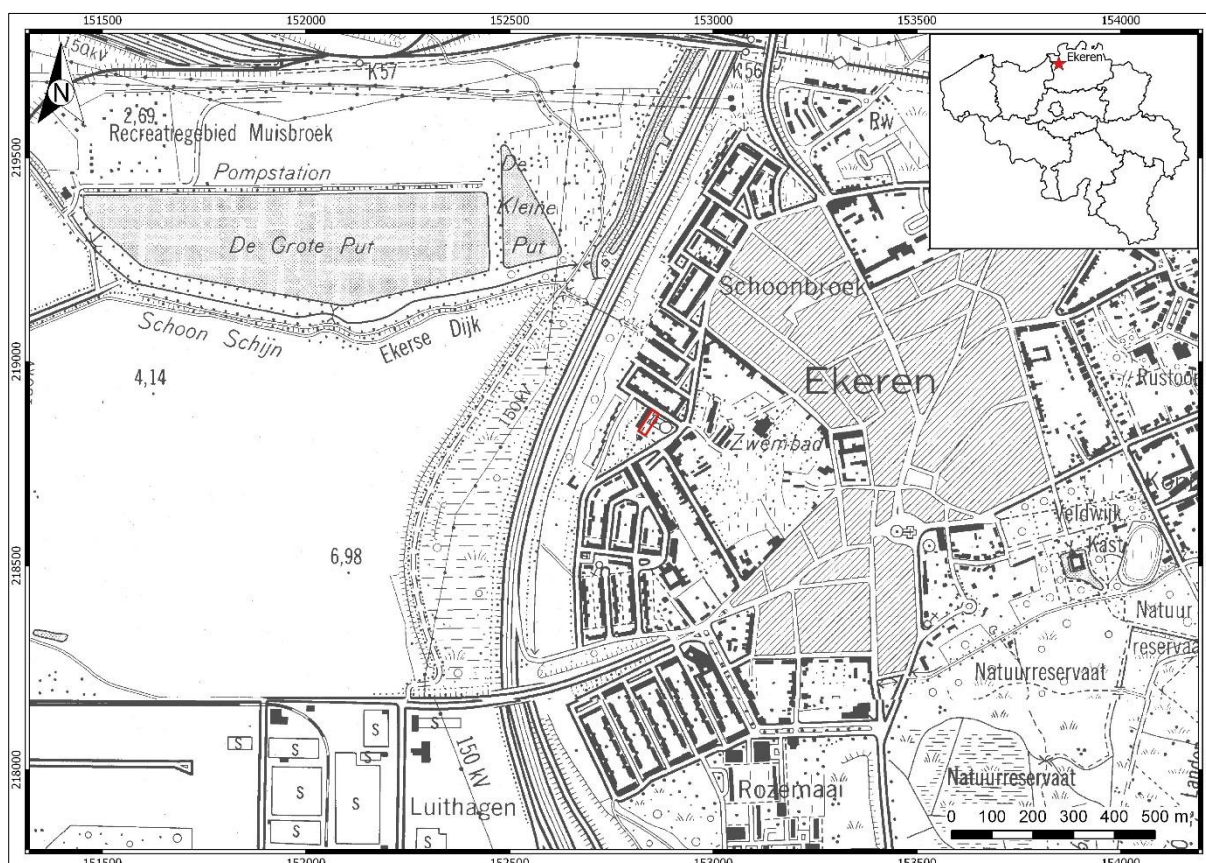
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie en archeologie met betrekking tot de onderzoekslocatie en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.1 Landschappelijke en bodemkundige situering

2.1.1 Topografische situering

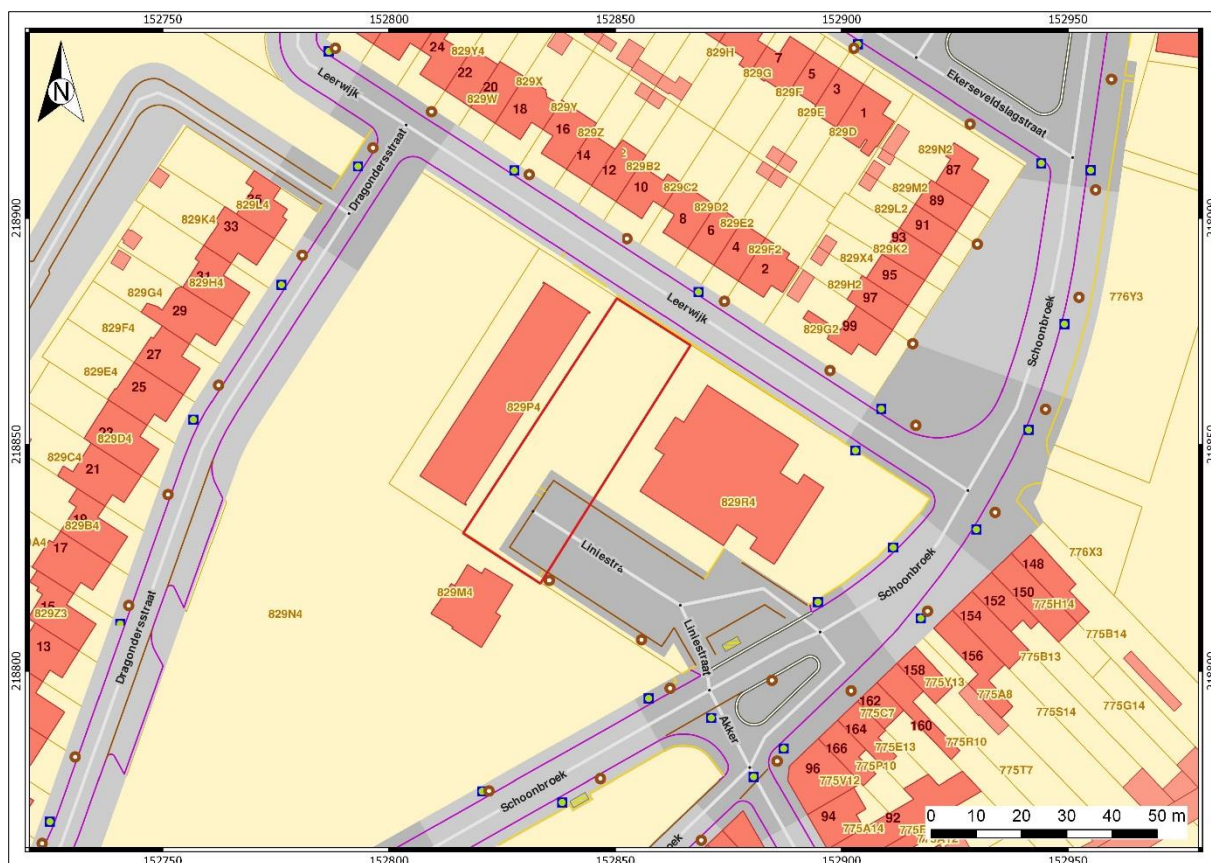
De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Figuur 1 tot en met Figuur 3. Het plangebied is gelegen aan de Leerwijk te Antwerpen. Het onderzoeksgebied heeft een totale oppervlakte van ca. 1231m² en bestaat uit de volgende perceelnummers: 829P4. Het perceel valt uiteen in twee delen, het noordwestelijke deel wordt momenteel ingenomen door een gebouw van Gezinszorg Villers, het zuidoostelijke deel, waar het plangebied gesitueerd is, door een grasveldje. Het zuidwestelijke deel van het plangebied wordt momenteel nog ingenomen door aanplanting en een deel van een parking. In het noorden wordt het perceel begrensd door de Leerwijk, in het oosten door een kerkgebouw, in het zuiden door een grasplein en in het westen door de Dragonderstraat.

Op het terrein plant Gezinszorg Villers vzw een nieuwbouw en zal het bodemarchief ten gevolge van het uitgraven van funderingen verstoord of afgegraven worden. Het gevolg van deze ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten vernietigd zullen worden.

Figuur 2: Situering onderzoeksgebied op de topografische kaart²

² Geopunt, 2015.

Figuur 3: Situering onderzoeksgebied op de kadasterkaart³

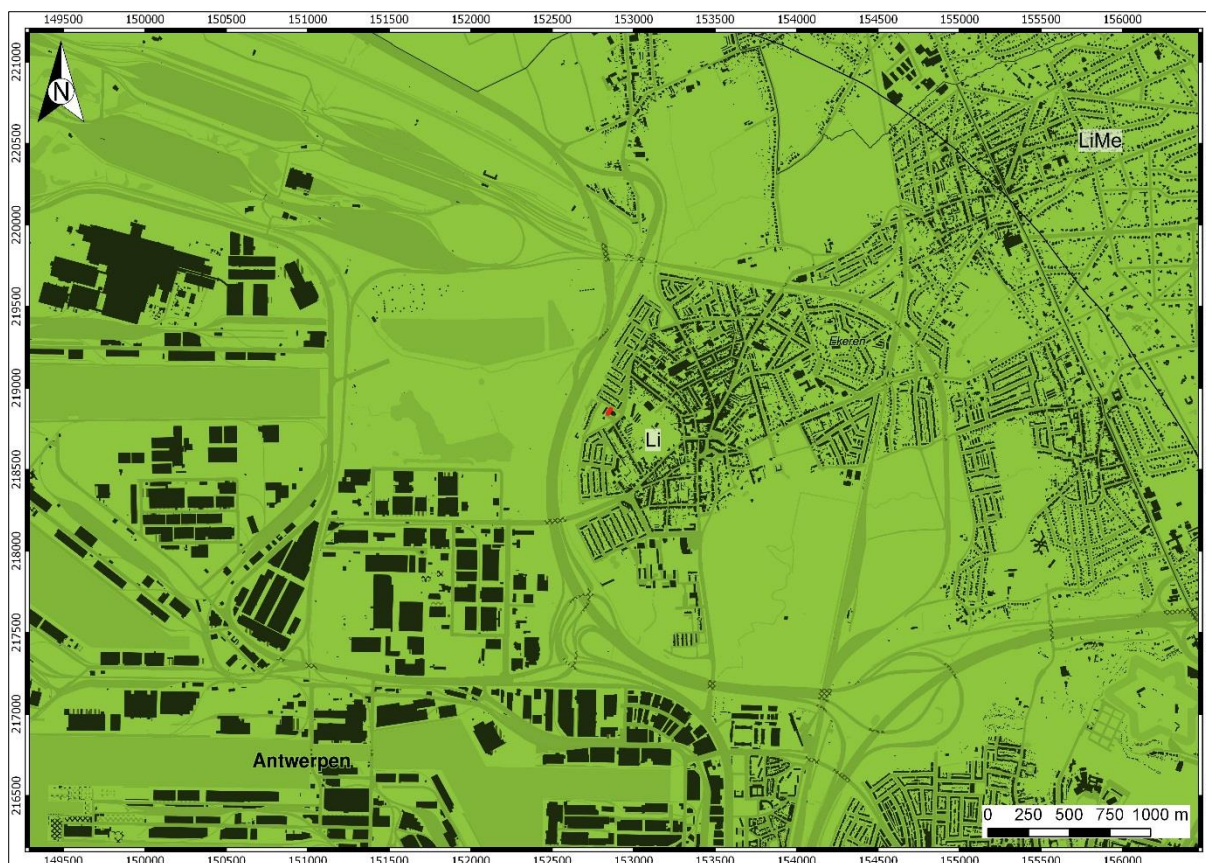
2.1.2 Geologie en landschap

Op basis van de *Databank Ondergrond Vlaanderen*⁴ wordt binnen het plangebied het tertiair substraat gevormd door Formatie van Lillo (Li) (Figuur 4). Deze formatie is een mariene lithostratigrafische eenheid, gekenmerkt door grijs tot bruin schelphoudend zand. Vooral de basis van de formatie is schelprijk en bevat enkele dikke schelpenbanken. Naar boven toe neemt de schelpenconcentratie geleidelijk af, doch de zanden blijven kalkrijk. De formatie dateert uit het Midden tot Boven Pliocene en heeft een dikte van ongeveer 20 m.

De Formatie van Lillo wordt in het noord/noordoosten begrensd door het Lid van Merksem (LiMe). Het Lid van Merksem behoort tot het ontsluitingsgebied van de Formatie van Lillo en bestaat uit fijn tot middelmatig grijsgroen kalkhoudend zand met schelpfragmenten.

³ www.geopunt.be

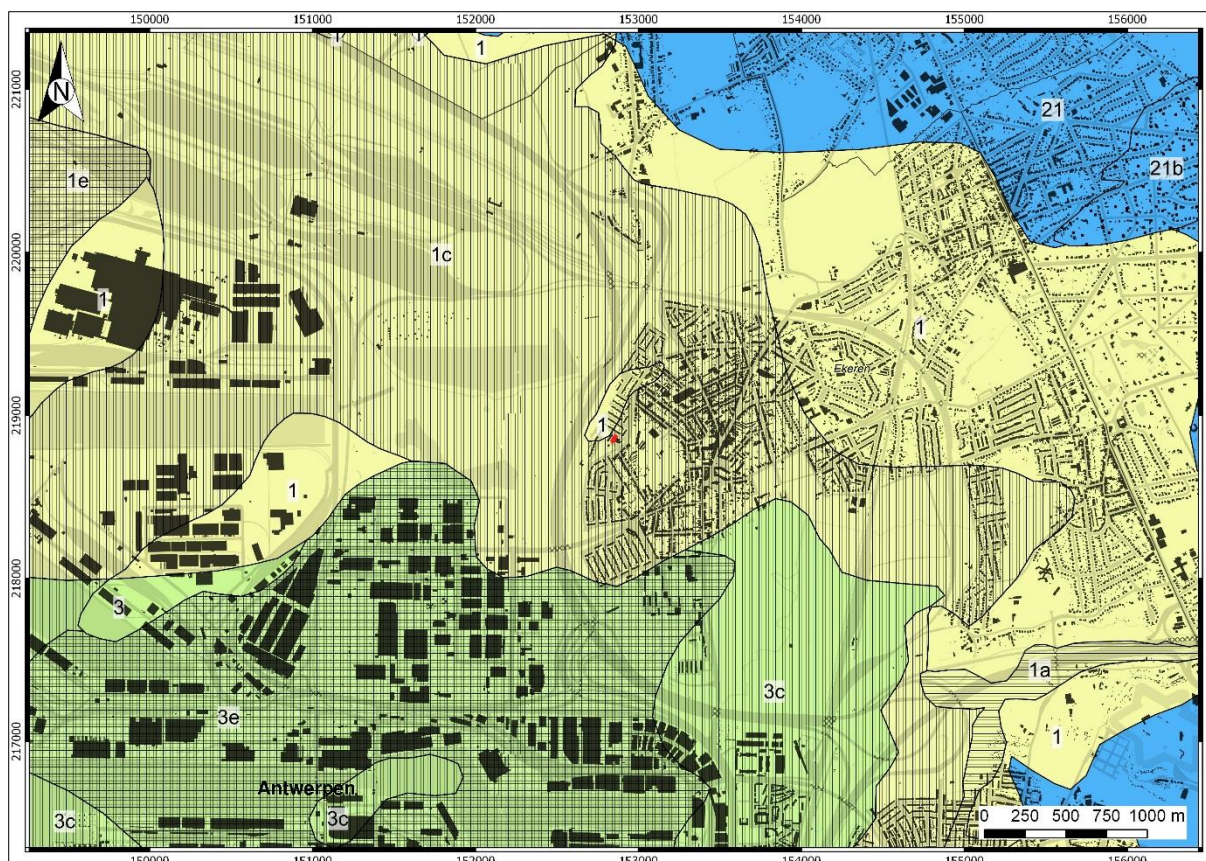
⁴ DOV Vlaanderen, 2015a.

Figuur 4: Situering van het onderzoeksgebied op de tertiairgeologische kaart⁵

Volgens de quatiargeologische kaart (Figuur 5) komen in het plangebied getijdeafzettingen (estuariene afzettingen) van het Holocene bovenop eolische afzettingen van het Weichseliaan voor (1c). Deze estuariene afzettingen behoren tot het Lid van Ekeren (Boven-Holocene: 1500 BP – heden) en komen quasi in gans de Scheldepolders voor. De oostelijke grens bevindt zich op de rechteroever van de Schelde en loopt vanaf het centrum van Zandvliet tot in Ekeren. In de polders worden zowel zandige als kleiige oppervlakesedimenten aangetroffen. Indien een kleipakket aan het oppervlak ligt, maakt het deel uit van een fining up sequentie of bepaalt het kleipakket het volledige Lid. In het geval van een fining up sequentie wordt dan onderaan zeer fijn tot half fijn zand aangetroffen, soms met een leemfractie naar boven toe en gevolgd door zandige leem. De uiterlijke waarden qua dikte bedragen minder dan 1 m tot meer dan 8 m. Ten noordoosten van Ekeren komen afzettingen voor die behoren tot de Antwerpse Noorderkempen, meer bepaald tot het lid van Brasschaat.

⁵ DOV Vlaanderen, 2015b.

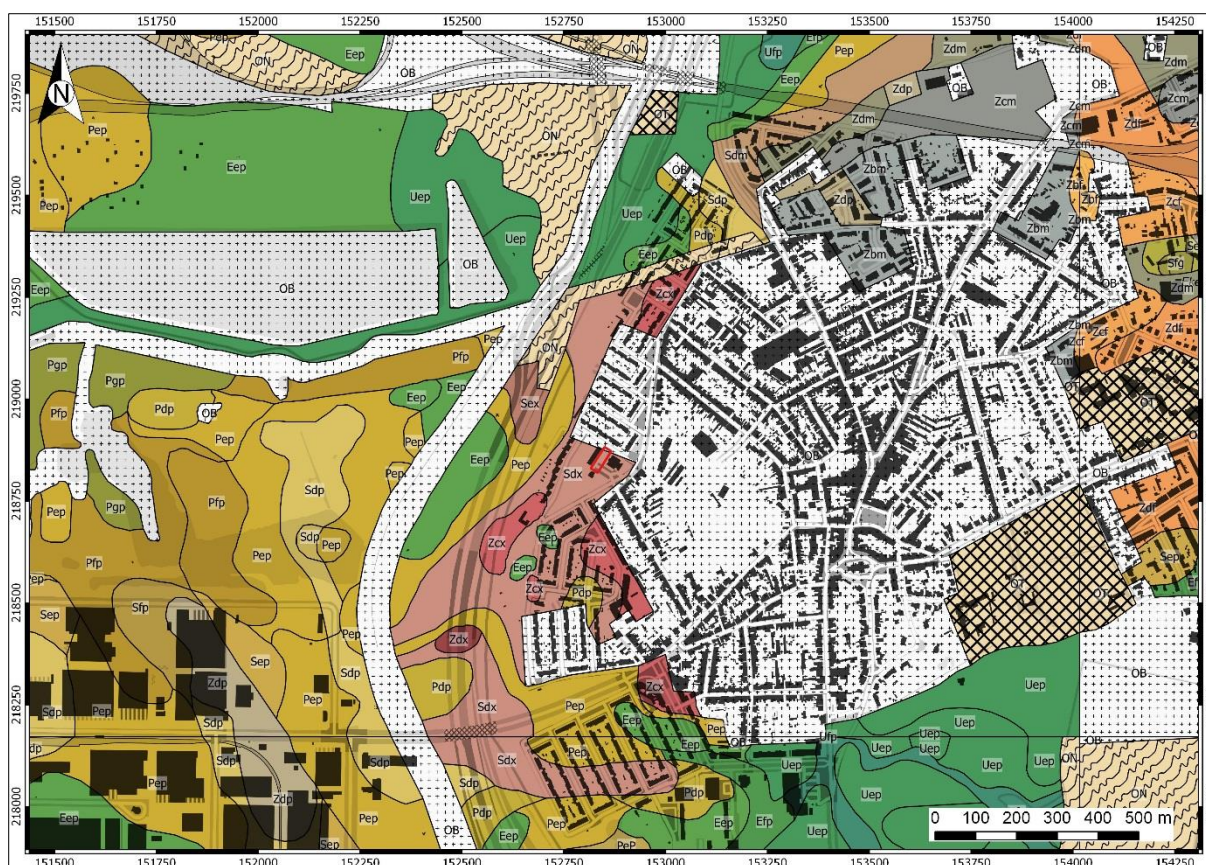
Figuur 5: Situering van het onderzoeksgebied op de quartairgeologische kaart⁶

2.1.3 Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen⁷ ligt het plangebied net buiten de dorpskern van Ekeren, gekarteerd als OB, in een polygoon dat gekarteerd is als matig natte, lemige zandbodem met onbepaald profiel (Sdx). In de onmiddellijke omgeving komen eveneens natte, lichte zandleembodems zonder profiel (Pep) en sterk gleyige kleibodems zonder profiel (Eep). Opvallend is dat er ten westen en zuiden van Ekeren vooral lemige en kleiige bodems voorkomen, terwijl dit ten noordoosten van Ekeren vooral zandige gronden (Zbm/Zcf) zijn.

⁶ DOV Vlaanderen, 2015b.

⁷ AGIV 2015b.

1929. In 1983 houdt de zelfstandige gemeente Ekeren op te bestaan. Het grootste gedeelte wordt bij de stad Antwerpen gevoegd, de rest gaat naar de gemeente Kapellen.

Figuur 7: Figuratieve kaart uit de 17de eeuw van het gebied rond Ekeren (rode cirkel)¹⁰. Noorden is rechts.

Ekeren werd in de loop der tijd regelmatig geteisterd door Schelde-overstromingen. Ook had het tijdens zijn geschiedenis regelmatig te lijden onder plunderingen en verwoestingen. Zoals ten tijde van het beleg van Antwerpen (1583-1585). Na het twaalfjarig bestand (1609 -1621) herbegon de oorlog met het Noorden, waarbij de dijken meermaals doorstoken werden om de streek onder water te zetten. Het is pas in 1648 dat men is gestart met het bouwen van dijken en het droogleggen van het overstromingsgebied. In 1703 werd er in de Muisbroekpolder slag geleverd tussen de Hollanders en de Fransen. Ook tijdens de belegering van Bergen-op-Zoom (1747-1748) had Ekeren te lijden onder het oorlogsgeweld. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Ekeren zwaar verwoest bij de bombardementen op de haven van Antwerpen.

Ekeren bleef tot het begin van de 20ste eeuw een typisch landbouwdorp. Rondom het dorpscentrum lagen uitgestrekte landbouwgronden met verspreide hoeven. Geleidelijk verstedelijkte het gebied echter onder invloed van de uitbreiding van de Antwerpse haven. De landbouwgronden werden verkaveld en er werden verschillende woonwijken, zoals Donk, Sint-Mariaburg en Leugenberg, aangelegd. Ten westen van het Centrum, op Antwerps grondgebied, kwam er omstreeks 1965 nog een woonuitbreiding, de Wijk Schoonbroek waarin ook het plangebied gelegen is. De Sint-Laurentiuskerk die in het zuidoosten grenst aan het plangebied, werd in 1980 ingewijd. In deze kerk is het 18de eeuw orgel van de voormalige parochiekerk Sint-Laurentius van Wilmarndonk, een polderdorp dat moest wijken voor de havenuitbreiding, bewaard.

¹⁰ Cartesius 2015; Algemeen Rijksarchief.

2.2.2 Cartografische bronnen

Een andere belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd, zijn enkele historische kaarten geraadpleegd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. De afwezigheid van bebouwing op de kaarten is dus geen garantie dat er geen (oudere) bebouwing geweest is. Ook werden in de beginperiode van de cartografie voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven, en was er geen of weinig aandacht voor de “gewone bewoning”/burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren op dat moment misschien reeds verdwenen.

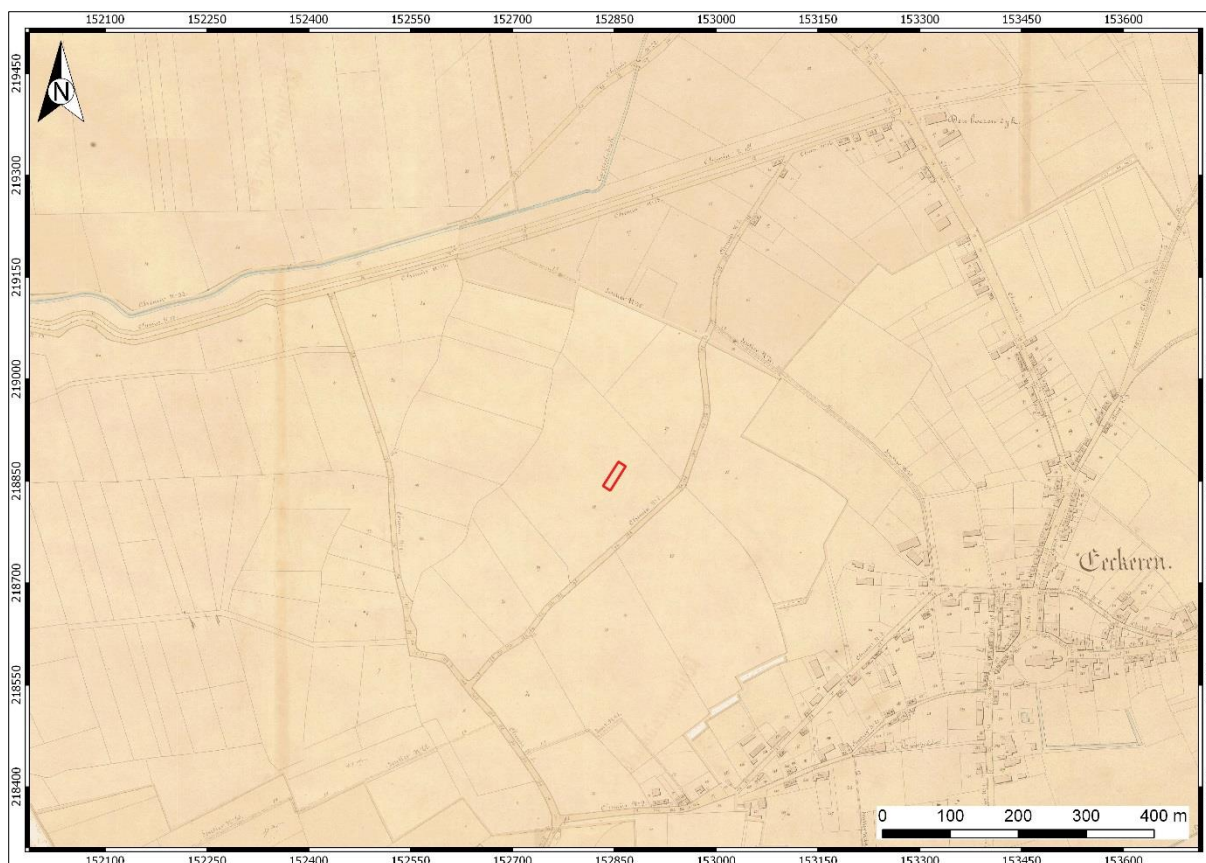
Figuur 8: Projectie van het plangebied op een uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1778)¹¹

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van Joseph de Ferraris, een generaal bij de Oostenrijkse artillerie en veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied.¹² Op de Ferrariskaart is te zien dat het onderzoeksgebied wordt ingenomen door akkers gescheiden door bomenrijen. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich geen sporen van bebouwing. Ten westen van het plangebied loopt er een landweg, mogelijk een voorloper van de huidige straat Schoonbroek, ten oosten is het centrum van Ekeren zichtbaar.

Op een andere kaart uit de 18de eeuw (Figuur 9), opgemaakt door cartograaf Petrus Stijnen, wordt het toponiem Leerwijk meerdere malen gebruikt voor het gebied waarin het huidige plangebied gelegen is. Het toponiem kan waarschijnlijk verklaard worden als “bocht in een vergraven of gegraven

¹¹ Geopunt, 2015.

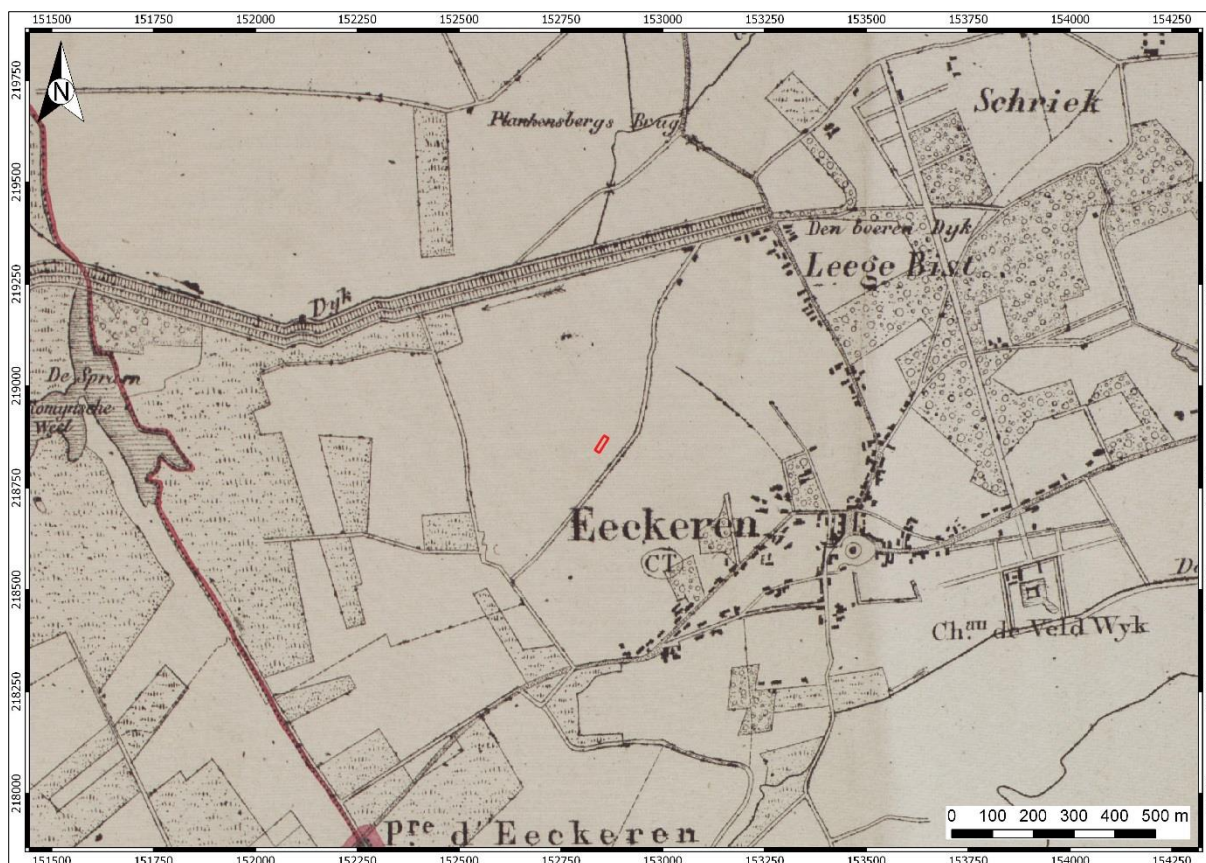
¹² http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html

Figuur 10: Projectie van het plangebied op een uitsnede van de Atlas der Buurtwegen (ca.1840)¹⁵

Een volgende geraadpleegde kaartbron is de Atlas van de Buurtwegen, een verzameling van boeken met overzichts- en detailplannen daterend van rond 1840. De situatie in het midden van de 19de eeuw lijkt ongewijzigd. Ter hoogte van het plangebied worden geen gebouwen weergegeven. De weg, vermoedelijk de huidige straat Schoonbroek, die op de Ferrariskaart ten oosten van het plangebied staat afgebeeld, is op deze kaart ten westen ervan weergegeven. Aangezien we kunnen aannemen dat deze kaart uit de 19de eeuw nauwkeurig is, kunnen we ervan uitgaan dat deze het juist beeld schetst. De kaart van Vandermaelen (1846-1854), een andere kaart uit het midden van de 19de eeuw, geeft daarenboven exact hetzelfde beeld weer. Zoals reeds aangehaald is het tracé van de huidige straat Schoonbroek gedeeltelijk op deze oude landweg aangelegd.

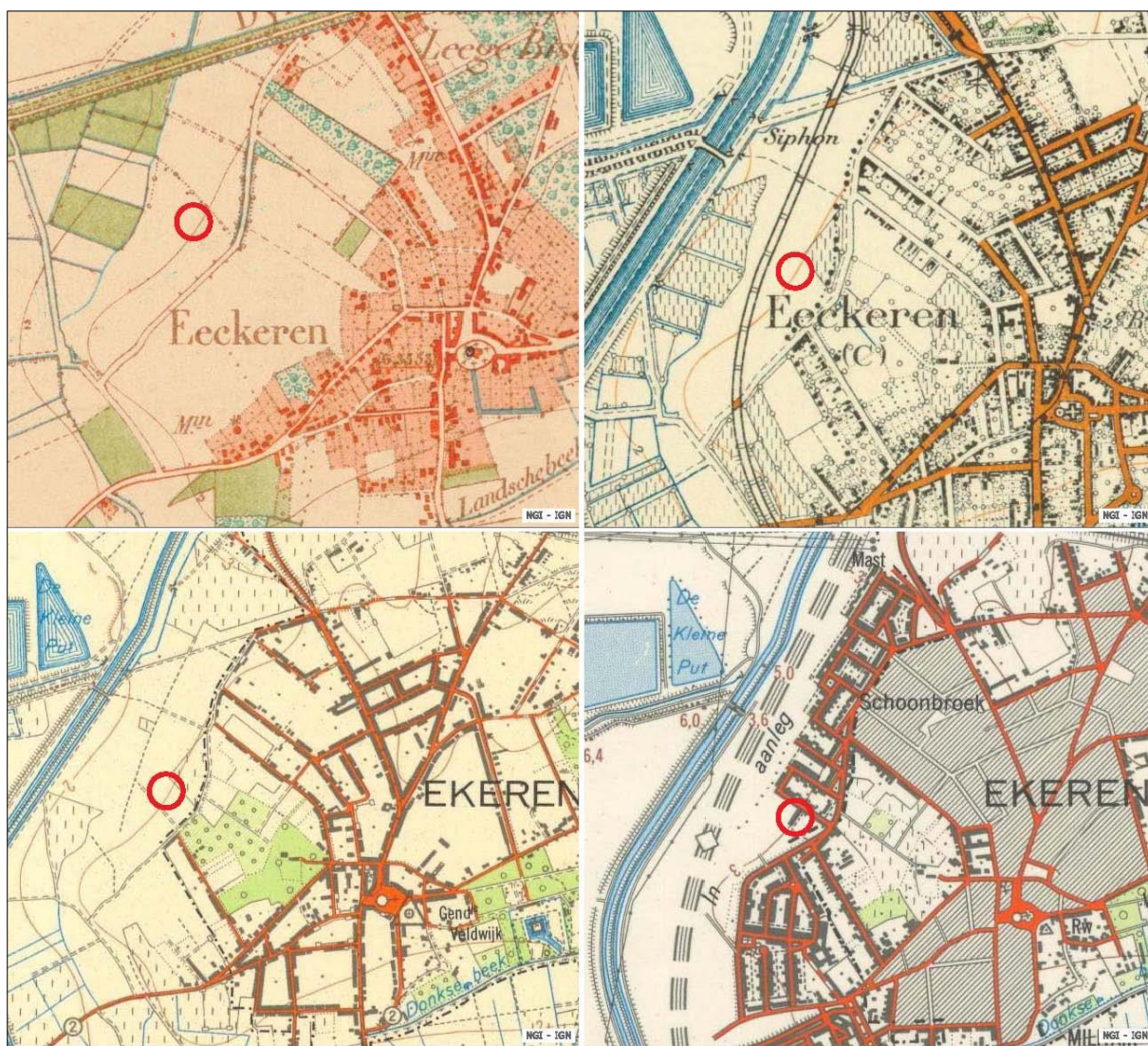
¹⁵ Geopunt, 2015.

Figuur 11: Projectie van het plangebied op de kaart van Vandermaelen (1846-1854)¹⁶

Tot slot werden ook nog enkele Topografische kaarten uit de 20ste eeuw geraadpleegd om een beeld te krijgen van de ontwikkelingen die zich in meer recente jaren hebben voorgedaan (Figuur 12). Het beeld op de oudste kaart, die dateert uit 1863, sluit nog volledig aan bij de situatie zoals deze op de kaart van Vandermaelen en de Atlas de Buurtwegen staat weergegeven. Op de kaarten uit 1933 en 1953 is duidelijk zichtbaar dat het centrum van Ekeren steeds verder uitbreidt en ten westen van het plangebied is ook de havenuitbreiding duidelijk zichtbaar. Op de kaart uit 1969 is ook de wijk Schoonbroek volledig ontwikkeld en is de autoweg A12 ten westen van het plangebied in aanleg. De situatie op deze kaart komt zowat overeen met de huidige situatie.

¹⁶ Geopunt, 2015.

Figuur 12: aanduiding van het plangebied (rode cirkel) op de topografische kaarten van 1893 (linksboven), 1933 (rechtsboven), 1953 (linksonder) en 1969 (rechtsonder)¹⁷

2.2.3 Verstoringen

Het plangebied is momenteel in gebruik genomen als grasveldje. Tijdens het startoverleg werd door de opdrachtgever aangegeven dat het terrein, bij de bouw van het huidige gebouw van Gezinszorg Villers, mogelijk fors werd opgehoogd.

2.3 Archeologische data

2.3.1 Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt ons om een inschatting te maken over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied. Voor het plangebied zelf aan de Leerwijk te Antwerpen zijn er geen archeologische waarden gekend (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**)¹⁸. Wel ligt het site van choonbroek (CAI 105012) net ten noorden van het huidige onderzoeksgebied. Andere vindplaatsen uit de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied zijn de volgende.¹⁹

¹⁷ Cartesius 2015, Nationaal Geografisch Instituut (NGI)

¹⁸ Centraal Archeologische Inventaris 2015.

¹⁹ Centraal Archeologische Inventaris 2015.

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
CAI105012	SPOREN UIT DE ROMEINSE PERIODE (AFVALPUT EN DAKPANFRAGMENTEN) EN DE VOLLE MIDDELEEUWEN (BOOMSTAMWATERPUT) AANGETROFFEN TIJDENS EEN NOODOPGRAVING IN 1976
CAI152753	NEDERZETTINGSSPOREN UIT DE IJZERTIJD, MET O.A. EEN WOONZONE MET BIJHOREN SPIEKERS, WATERPUT EN ARTISANALE KUILEN
CAI366033	AARDWERKVONDSTEN UIT DE IJZERTIJD
CAI104732	ALLEENSTAANDE HOEVE UIT DE 17 ^{DE} EEUW
CAI366134	DORPSKERN/STRATEN AANWEZIG OP DE FERRARISKAART (1771-1777)
CAI100567	FUNDERINGEN EN KUILEN UIT DE NIEUWE TIJD
CAI104733	SINT-LAMBERTUSKERK UIT DE LATE MIDDELEEUWEN, EERSTE VERMELDING 1251, OUDSTE VOORLOPER MOGELIJK AL IN DE 10 ^{DE} EEUW
CAI160007	ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK AAN HET KRISTUS KONINGPLEIN UITGEVOERD IN 2011 DOOR STUDIEBUREAU ARCHEOLOGIE; VOORNAMELIJK SPOREN UIT 15 ^{DE} -16 ^{DE} EEUW

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied²⁰Figuur 13: CAI-kaart van het onderzoeksgebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving²¹

De site van Wilgehoeve (CAI 105013, 100693 en 105034), die ongeveer 800m ten noordoosten van het huidige plangebied te situeren is, is een belangrijk site voor de Romeinse periode. Zo werd er bij een opgraving in 2005 een groot rechthoekig huis met potstal aangetroffen uit het einde van de 2de tot

²⁰ Centraal Archeologische Inventaris 2015.

²¹ Centraal Archeologische Inventaris 2015.

begin 3de eeuw na Christus.²² Nog iets meer naar het noordoosten werden bij Schriek nederzettingssporen teruggevonden uit de Bronstijd en IJzertijd (CAI 100205, 366035 en 366136) en nog in dezelfde omgeving werden bij opgravingen aan de Kouter (CAI100224) een midden-Romeinse waterput aangetroffen. Op het site van Schoonbroek (CAI 105012) werden bij een noodopgraving in 1976 eveneens resten van een Gallo-Romeinse nederzetting blootgelegd. Onder andere een afvalkuil werd hier aangetroffen. Naast de Romeinse resten werd er op het site ook een Middeleeuwse waterput opgegraven.

In 2014 voerde BAAC Vlaanderen bvba een sleuvenonderzoek uit in de Dorpsstraat. Hierbij werden enkel sporen uit de Nieuwe Tijd, zoals moesbedden en een kleine bakstenen bezinkput, aangetroffen.

2.4 Archeologische verwachting

Hoewel er op de historische kaarten enkel velden staan afgebeeld voor het plangebied, is er aan de hand van verschillende archeologische onderzoeken in de omgeving aangetoond dat er wel degelijk archeologische waarden kunnen begraven liggen in de bodem. Vooral uit oudere periodes zoals de Romeinse periode en de IJzertijd kwamen er bij archeologisch onderzoek in Ekeren reeds verschillende structuren en vondsten aan het licht. De aantreffen van een Romeinse afvalput op enkele tientallen meter van het huidige onderzoeksgebied is hiervan een goed voorbeeld. Ook uit latere periodes, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd, kunnen er sporen worden aangetroffen. De enige manier om hierover informatie in te winnen is dan ook door een archeologische prospectie door middel van proefsleuven. Op die manier kan uitsluitend gegeven worden over het mogelijk voorkomen van archeologisch waardevolle sporen en structuren, alsook recente verstoringen.

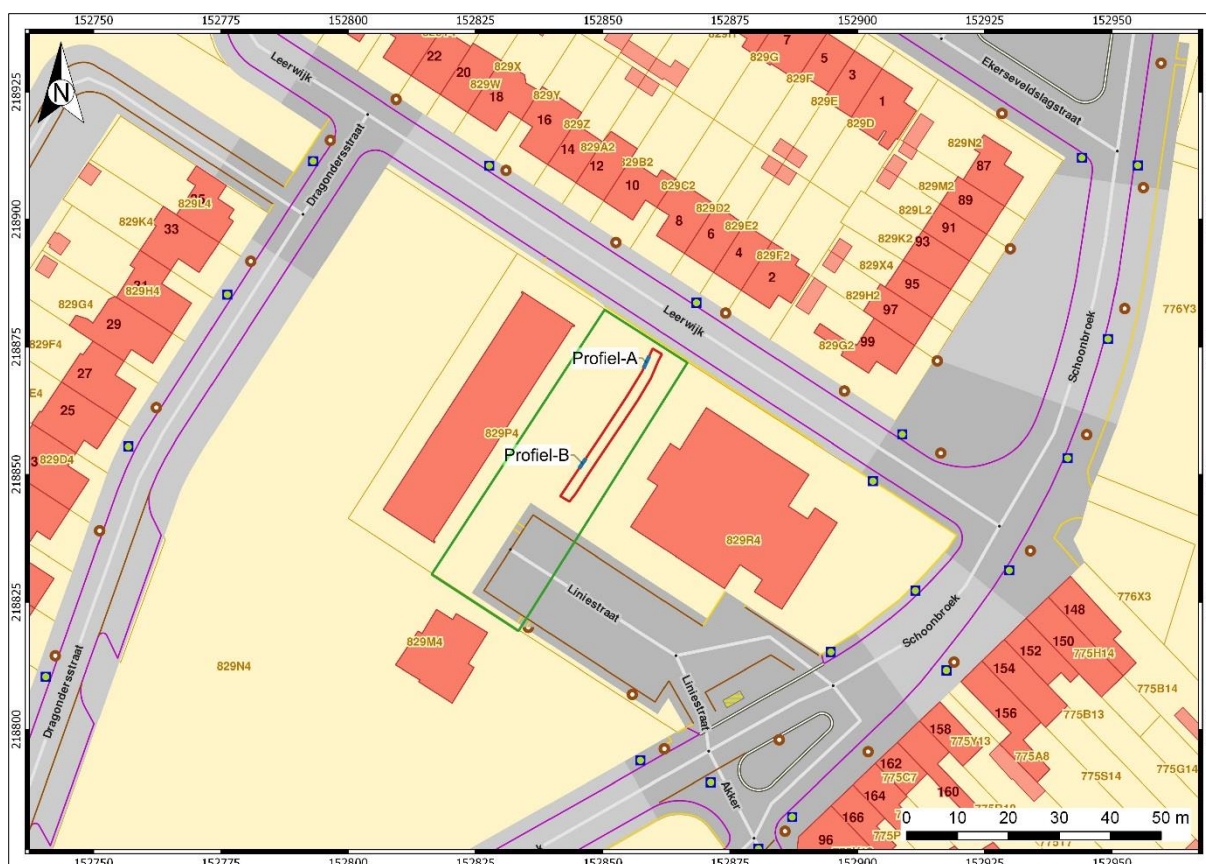
²² Cuyt G., 1998, p. 147-149.

3 Methode

3.1 Veldwerk

Alle veldwerkzaamheden zijn conform de Bijzondere Voorwaarden en conform de vigerende minimumnormen uitgevoerd.

Het terrein met een totale oppervlakte van 1231 m² is onderzocht door middel van 1 proefsleuf. De proefsleuf heeft een breedte van 2 m en een lengte van 34 m. De oriëntatie en ligging van deze sleuf werd, in samenspraak met de opdrachtgever en het Agentschap vooraf vastgelegd (Figuur 14). Omwille van het feit dat het zuidwestelijke deel van het plangebied momenteel nog in gebruik is als parking, werd op de startvergadering beslist de resultaten van het huidige onderzoek af te wachten alvorens ook hier een proefsleuf aan te leggen. Enkel indien er archeologisch waardevolle sporen werden aangetroffen in de eerste sleuf, zou in een volgende fase, na het verwijderen van de aanplanting en bestrating, ook hier een sleuf worden aangelegd. Het maaiveld bevond zich gemiddeld op een hoogte van 3,60 m TAW. Het vlak werd aangelegd op een gemiddelde diepte van 80 cm onder dit maaiveld.

Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend van de programma's *Autocad* en *QGIS* werden de verzamelde data van de opgravingsvlakken verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

In de sleuf werden twee diepere profielputten aangelegd waarbij min. 60 cm van de moederbodem zichtbaar was. De locatie ervan stond in functie van het inzicht in de lokale bodemopbouw (en de diepte van verstoring) (Figuur 14). Bij elke profielput werd de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op het plan aangeduid. Deze bodemprofielen werden opgemeten, opgekuist, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven per horizont op basis van de bodemkundige registratie- en beschrijvingsmethodes.

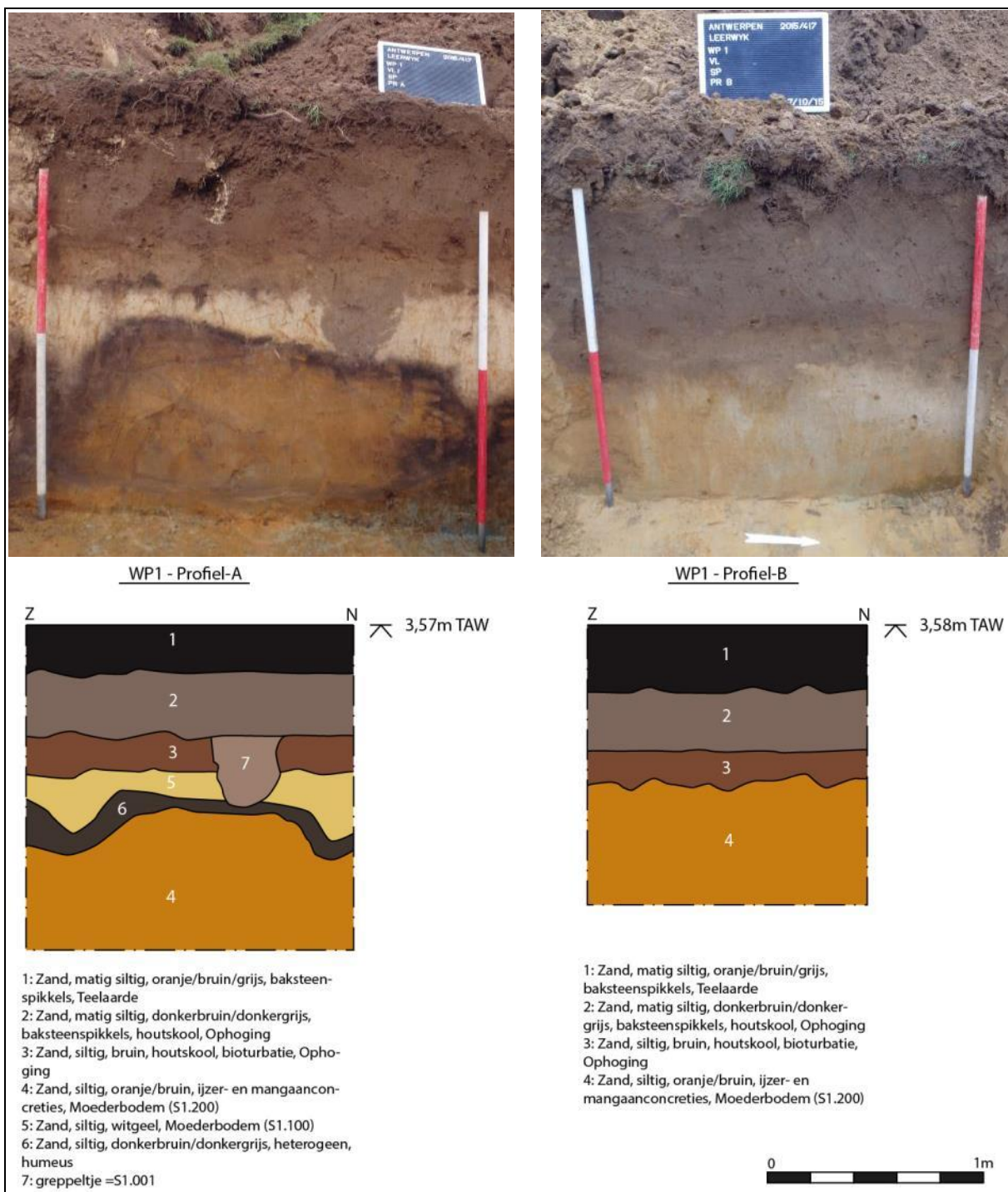
Met behulp van een metaaldetector (*Tesoro Silver*) werd naar metaalvondsten gezocht. Sporen waarbij het toestel een signaal gaf, werden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten werden ingezameld als ze zich aan het vlak bevonden of als ze zich in een spoor bevonden dat gecoupeerd werd. Ingezamelde vondsten werden op het plan gezet met vondstnummer en code *Md*. Tijdens de aanleg werden echter geen metaalvondsten aangetroffen.

Meteen na afloop van het onderzoek werd de sleuf gedicht om verdere degradatie en instabiliteit van het terrein te voorkomen. Dit gebeurde met instemming van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4 Resultaten

4.1 Bodem

Om de bodemopbouw in het plangebied vast te stellen, werden er in totaal twee profielen gedocumenteerd (Figuur 14). De opbouw van de bodem kende weinig verschil doorheen het tracé van de proefsleuf (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

Figuur 15: Profielfoto's, tekeningen en beschrijvingen²⁴

²⁴ BAAC, 2015.

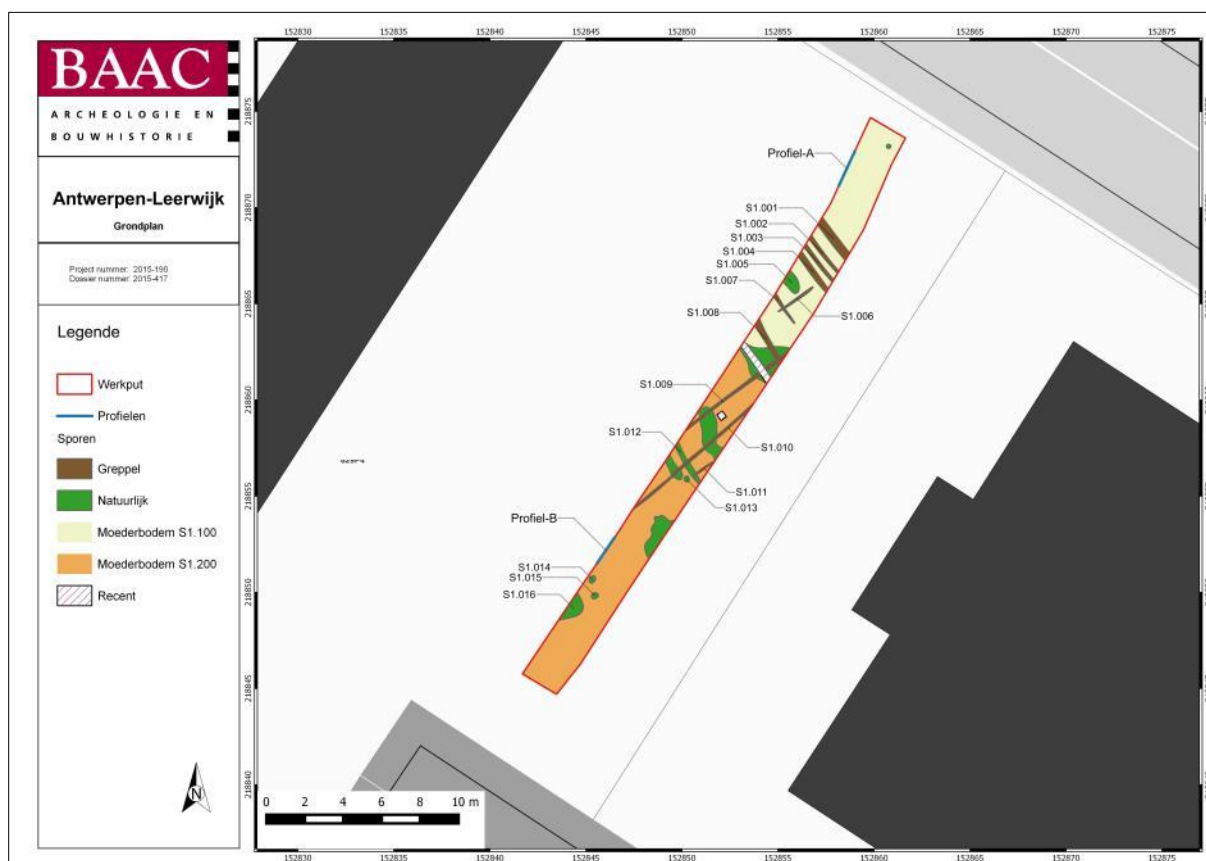
Het moedermateriaal bestaat uit oranjebruin zand dat vooral in het zuiden van de proefsleuf veel ijzer- en mangaanconcreties bevat (S1.200). Dit kan wijzen op het feit dat er sprake moet zijn geweest van natte condities / ondergrond ter hoogte van de onderzoekslocatie. Om dit te verhelpen werd in een recent verleden, vermoedelijk net voor de bouw van het bestaande pand (ca. 1960), een pakket grond van ca. 30-40cm opgebracht. Dit pakket (laag 2) kan in de profielen net onder de bouwvoor worden waargenomen. In het noorden van de profielsleuf ligt bovenop S1.200 nog een dunne natuurlijke zandlaag, iets lichter van kleur, met beduidend minder ijzer- en mangaanconcreties (S1.100). Ongeveer halverwege de werkput verdwijnt S1.100. Het geheel wordt afgedekt door een donkerbruine tot donkergrijze bouwvoor van ongeveer 25cm tot 30cm dik. Het archeologische vlak werd ca. 80 cm onder het maaiveld, op de top van de moederbodem, aangelegd.

Hoewel het terrein in een recent verleden met ca. 30-40cm is opgehoogd, werden er geen aanwijzingen gevonden voor een forse recente ophoging waarvan sprake was op het startoverleg.

4.2 Spoorbeschrijving en interpretatie

4.2.1 Algemeen

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek zestien sporen gedocumenteerd, beschreven en ingetekend. Het betreft elf greppels en vijf kuilen.

Figuur 16: Grondplan van het proefsleuvenonderzoek met aanduiding van alle sporen die tijdens het onderzoek werden geregistreerd²⁵

De smalle greppeltjes, vooral in het noorden van de werkput, hadden een bruinigrijze, heterogenen vulling. Een aantal van deze greppels was noordwest-zuidoost georiënteerd, anderen stonden hier haaks op en waren zuidwest-noordoost georiënteerd. Bij het couperen bleken deze greppeltjes niet

²⁵ BAAC, 2015; Geopunt, 2015

dieper te zijn dan enkele centimeters. Ze werden uiteindelijk als vrij recente sporen geïnterpreteerd en hebben naar alle waarschijnlijkheid te maken met (sub)recente (machinale) groundbewerking. Mogelijk voor het bouwrijp maken van het perceel. De kuilen hadden een bruinigrijze, heterogene vulling. Bij het couperen bleken deze eveneens slechts enkele centimeters diep te zijn en niet antropogeen.

Er werden tijdens de uitvoering van het veldwerk geen archeologische vondsten ingezameld.

Figuur 17: Foto van de greppeltjes in het noorden van de proefsleuf (S1.001 tem S1.004)²⁶

Figuur 18: Foto van enkele greppels en natuurlijke sporen (S1.011 tem S1.013)²⁷

²⁶ BAAC, 2015.

²⁷ BAAC, 2015.

Figuur 19: Enkele foto's van de gecoupeerde sporen (S1.005, S1.015 en S1.001)²⁸

²⁸ BAAC, 2015.

5 Besluit

5.1 Algemeen

De prospectie met ingreep in de bodem aan de Leerwijk in Ekeren leverde geen relevante archeologische sporen of structuren op. Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in totaal zestien sporen gedocumenteerd, beschreven en ingetekend. Er werden ook twee bodemprofielen gedocumenteerd. Hieruit werd duidelijk dat het terrein in een recent verleden met ca. 30-40cm werd opgehoogd. Eveneens werd duidelijk dat het moedermateriaal veel ijzer- en mangaanconcreties bevat (S1.200). Dit kan wijzen op het feit dat er sprake moet zijn geweest van natte condities / ondergrond ter hoogte van de onderzoekslocatie. Een natte bodem is uiteraard geen gunstige locatie voor het aantreffen van bewoningssporen uit het verleden. De ophoging van het terrein had dan ook als doel het bouwrijp maken van het terrein. Aanwijzingen voor een forse recente ophoging, waarvan sprake was op het startoverleg, werden echter niet aangetroffen.

5.2 Beantwoording onderzoeksvragen

De vraagstelling van het onderzoek, geformuleerd in de bijzondere voorwaarden, is gericht op de registratie van de nederzettingssite. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- **Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?**
Een donkergrijze bouwvoor van 25-30cm dik met daaronder een recent aangebrachte ophoging van ca. 30-40cm bovenop de moederbodem. Het moedermateriaal bestaat uit oranjebruin zand dat vooral in het zuiden van de proefsleuf veel ijzer- en mangaanconcreties bevat.
- **Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?**
Niet van toepassing.
- **Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.**
Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in totaal zestien sporen gedocumenteerd, beschreven en ingetekend. Op basis van de vulling en aflijning konden deze sporen echter als recent of natuurlijk worden geïnterpreteerd.
- **Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?**
Zie boven.
- **Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?**
Niet van toepassing.
- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?**
Neen.
- **Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**
Niet van toepassing.
- **Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?**
Niet van toepassing.
- **Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?**
Niet van toepassing.
- **Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?**
Niet van toepassing..

- **Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?**
Niet van toepassing.
- **Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?**
Niet van toepassing.
- **Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?**
Niet van toepassing.
- **Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?**
Binnen het plangebied zijn geen waardevolle archeologische vindplaatsen bewaard.
- **Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?**
Niet van toepassing.
- **Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:**
 1. **Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?**
Binnen het plangebied zijn geen waardevolle archeologische vindplaatsen bewaard.
 2. **Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?**
Er wordt op basis van de resultaten van het huidige proefsleuvenonderzoek geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.
- **Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?**
Er wordt op basis van de resultaten van het huidige proefsleuvenonderzoek geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.
- **Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?**
Nee, er wordt op basis van de resultaten van het huidige proefsleuvenonderzoek geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

5.3 Advies

De prospectie met ingreep in de bodem, die werd uitgevoerd op 7 oktober 2015 aan de Leerwijk te Antwerpen, leverde geen archeologisch relevante sporen of structuren op. Er wordt dan ook geadviseerd om het volledige plangebied archeologisch vrij te geven. Omdat deze eerste sleuf geen archeologisch waardevolle sporen heeft opgeleverd, dient de zuidwestelijke zone met beplanting en bestrating ook niet verder onderzocht te worden. De geplande bouwwerken kunnen hier volgens BAAC Vlaanderen bvba zonder verder archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Bij de afbraak van het bestaande gebouw en de aanleg van de parking blijft wel de vondstmeldingsplicht behouden. De eindbeslissing inzake het advies ligt bij het Agentschap Onroerend Erfgoed.

6 Bibliografie

AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN (AGIV) 2015: *Kleurenorthofoto's* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd oktober 2015).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2015: Ekeren. In Inventaris Onroerend Erfgoed [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120656> (geraadpleegd oktober 2015).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI) 2015: *Ekeren* [online], <http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/#> (geraadpleegd oktober 2015).

CUYT G. 1998: Ekeren in de oudheid. Een evaluatie van het archeologische onderzoek; in VEECKMAN J.: Berichten en rapporten over het Antwerps bodemonderzoek en monumentenzorg, nr.2, Antwerpen.

D'HOOGE B. 2007: Ekeren in de 9de Eeuw en het bezoek der Vikingen [online] <http://vikingenekeren.blogspot.be>.

DIGITALE BIBLIOTHEEK VAN DE KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIE 2015: *Ferrariskaart* [online], http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html / www.geopunt.be, (geraadpleegd oktober 2015).

DIGITALE BIBLIOTHEEK VAN DE KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIE 2015: *Atlas cadastral parcellaire de la Belgique* [online], www.geopunt.be (geraadpleegd oktober 2015).

DOV VLAANDEREN 2015: Databank Ondergrond Vlaanderen [online], <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html> (geraadpleegd oktober 2015).

GEOPUNT VLAANDEREN 2015: historische en administratieve kaarten [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd oktober 2015).

SCHÖNFELD M. 1955: Nederlands Waternamen: Bijdragen en Mededelingen der Naamkunde-Comissie van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen te Amsterdam VI, N.V. Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij, Amsterdam.

7 Lijst met figuren

Figuur 1: Situering onderzoeksgebied op orthofoto	1
Figuur 2: Situering onderzoeksgebied op de topografische kaart.....	3
Figuur 3: Situering onderzoeksgebied op de kadasterkaart	4
Figuur 4: Situering van het onderzoeksgebied op de tertiairgeologische kaart	5
Figuur 5: Situering van het onderzoeksgebied op de quartairgeologische kaart	6
Figuur 6: Situering onderzoeksgebied op de bodemkaart van Vlaanderen	7
Figuur 7: Figuratieve kaart uit de 17 ^{de} eeuw van het gebied rond Ekeren (rode cirkel). Noorden is rechts.	8
Figuur 8: Projectie van het plangebied op een uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1778)	9
Figuur 9: Uitsnede uit een figuratieve kaart van Antwerpen en de omliggende forten en polders. Op deze kaart van P.Stijnen uit 1748 wordt meermaals het toponiem Leerwijk gebruikt.....	10
Figuur 10: Projectie van het plangebied op een uitsnede van de Atlas der Buurtwegen (ca.1840)	11
Figuur 11: Projectie van het plangebied op de kaart van Vandermaelen (1846-1854).....	12
Figuur 12: aanduiding van het plangebied (rode cirkel) op de topografische kaarten van 1893 (linksboven), 1933 (rechtsboven), 1953 (linksonder) en 1969 (rechtsonder).....	13
Figuur 13: CAI-kaart van het onderzoeksgebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving	14
Figuur 14: Overzicht van de werkputten en de profielen. Het plangebied is aangeduid met een groene polygoon	16
Figuur 15: Profielfoto's, tekeningen en beschrijvingen	18
Figuur 16: Grondplan van het proefsleuvenonderzoek met aanduiding van alle sporen die tijdens het onderzoek werden geregistreerd.....	19
Figuur 17: Foto van de greppeltjes in het noorden van de proefsleuf (S1.001 tem S1.004).....	20
Figuur 18: Foto van enkele greppels en natuurlijke sporen (S1.011 tem S1.013)	20
Figuur 19: Enkele foto's van de gecoupeerde sporen (S1.005, S1.015 en S1.001)	21

8 Bijlagen

8.1 Lijsten

8.1.1 Sporenlijst

8.1.2 Fotolijst

8.2 Kaartmateriaal: grondplan

8.3 Digitale versie van het rapport, de bijlagen en het fotomateriaal

Bijlage 8.1.1. Sporenlijst											
Spoor	WP	Vlak	Interpretatie	Vorm	Kleur	Inclusies	Hom/Het	Textuur	Spoorrelaties	Datering	opmerkingen
1.001	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	42cm breed
1.002	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	18cm breed, coupe -3cm
1.003	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	20cm breed
1.004	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	32cm breed
1.005	1	1	kuil	onregelmatig	bruingrijs	Fe1, Mn1	Het	Siltig Zand			natuurlijk, coupe -5cm
1.006	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand	haaks op S1.002	Recent	18cm breed, coupe -3cm
1.007	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	zie S1.002
1.008	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	zie S1.001
1.009	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	zie S1.006
1.010	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	zie S1.006
1.011	1	1	greppel	lineair	bruingrijs	Fe1	Het	Siltig Zand		Recent	zie S1.006
1.012	1	1	greppel	lineair	bruin/donkergrijs		Het	Siltig Zand			natuurlijk, coupe -2cm
1.013	1	1	kuil	rond	bruingrijs		Het	Siltig Zand			natuurlijk, coupe -2cm
1.014	1	1	kuil	ovaal	bruingrijs	Fe1, Mn1	Het	Siltig Zand			natuurlijk, coupe -3cm
1.015	1	1	kuil	ovaal	bruingrijs	Fe1, Mn1	Het	Siltig Zand			natuurlijk, coupe -3cm
1.016	1	1	kuil	in putwand	bruingrijs/wit		Het	Siltig Zand			natuurlijk
1.100	1	1	Moederbodem	onregelmatig	witgeel			Siltig Zand			natuurlijk
1.200	1	1	Moederbodem	onregelmatig	oranjebruin	Fe2, Mn2		Siltig Zand			natuurlijk

Bijlage 8.1.2. Fotolijst					
Foto	WP	Vlak	Beschrijving	richting	datum
PA070001			terrein voor prospectie		7/10/2015
PA070002			terrein voor prospectie		7/10/2015
PA070003			terrein voor prospectie		7/10/2015
PA070004			terrein voor prospectie		7/10/2015
PA070005			terrein voor prospectie		7/10/2015
PA070006			terrein voor prospectie		7/10/2015
PA070007	1	1	profiel A	W	7/10/2015
PA070008	1	1	profiel A	W	7/10/2015
PA070009	1	1	profiel A	W	7/10/2015
PA070010	1	1	profiel A	W	7/10/2015
PA070011	1	1	profiel A	W	7/10/2015
PA070012	1	1	overzicht vlak	Z	7/10/2015
PA070013	1	1	overzicht vlak	Z	7/10/2015
PA070014	1	1	overzicht vlak	Z	7/10/2015
PA070015	1	1	overzicht vlak	O	7/10/2015
PA070016	1	1	overzicht vlak	O	7/10/2015
PA070017	1	1	overzicht vlak	O	7/10/2015
PA070018	1	1	overzicht vlak	W	7/10/2015
PA070019	1	1	overzicht vlak	W	7/10/2015
PA070020	1	1	overzicht vlak	Z	7/10/2015
PA070021	1	1	overzicht vlak	Z	7/10/2015
PA070022	1	1	overzicht vlak	O	7/10/2015
PA070023	1	1	overzicht vlak	O	7/10/2015
PA070024	1	1	overzicht vlak	ZW	7/10/2015
PA070025	1	1	overzicht vlak	ZW	7/10/2015
PA070026	1	1	overzicht vlak	ZW	7/10/2015
PA070027	1	1	overzicht vlak	O	7/10/2015
PA070028	1	1	overzicht vlak	O	7/10/2015
PA070029	1	1	profiel B	W	7/10/2015
PA070030	1	1	profiel B	W	7/10/2015
PA070031	1	1	profiel B	W	7/10/2015
PA070032	1	1	coupe S1.015	W	7/10/2015
PA070033	1	1	coupe S1.015	W	7/10/2015
PA070034	1	1	coupe S1.005	Z	7/10/2015
PA070035	1	1	coupe S1.005	Z	7/10/2015
PA070036	1	1	coupe S1.005	Z	7/10/2015
PA070037	1	1	coupe S1.005	Z	7/10/2015
PA070038	1	1	coupe S1.001	W	7/10/2015
PA070039	1	1	coupe S1.001	W	7/10/2015

BAAC

ARCHEOLOGIE EN
BOUWHISTORIE

Antwerpen-Leerwijk

Grondplan

Project nummer: 2015-190
Dossier nummer: 2015-417

Legende

Werkput

Profielen

Sporen

Greppel

Natuurlijk

Moederbodem S1.100

Moederbodem S1.200

Recent

The map displays an archaeological excavation site with a grid of coordinates (X: 152830 to 152875, Y: 218840 to 218875). A red-outlined polygon represents the 'Werkput' (excavation pit). Inside the pit, various soil layers and features are identified:

- Profiel-A** and **Profiel-B** are marked with blue lines.
- Moederbodem S1.100** (yellow) and **Moederbodem S1.200** (orange) are the primary soil layers.
- Sporen** (features) include **Greppel** (brown hatched areas), **Natuurlijk** (green areas), and **Recent** (pink hatched area).
- Specific features are labeled: S1.001, S1.002, S1.003, S1.004, S1.005, S1.007, S1.008, S1.006, S1.009, S1.012, S1.010, S1.011, S1.013, S1.014, S1.015, and S1.016.

A scale bar indicates 0 to 10 meters, and a north arrow is located in the bottom left corner.